

IN MEMORIAM DORA MEZDREA (1956–2025)

La 10 februarie a. c. s-a săvârșit din viață cercetătoarea și editoarea Dora (n. Dorina) Mezdrea, cea mai împătimită specialistă de Nae Ionescu de la noi.

Născută la 2 august 1956, în orașul Panciu, din județul Vrancea, Dora Mezdrea urmează studiile gimnaziale și liceale în orașul natal, după care se înscrie la Facultatea de Litere a Universității din București, absolvită în 1982, cu o teză despre metodele muzicale în opera lui Thomas Mann. După încheierea studiilor universitare, primește repartiție în Reviga, județul Ialomița, ca profesor de Limba și literatura română. După 1990, devine redactor principal la ziarul „Dreptatea” și începe colaborarea la publicații precum: „Dilema”, „Viața Românească”, „Manuscriptum”, „Literatorul” etc. În fine, după câțiva ani tumultoși, în care nu a avut loc de muncă ori a lucrat în afara specialității sale (la ITB, de pildă...), devine cercetător la Muzeul Național al Literaturii Române, unde lucrează până la sfârșitul vieții.

A urmat specializări ulterioare în filosofie și teologie ortodoxă.

Odată cu scoaterea lui Nae Ionescu de pe lista autorilor interziși, se alătură, din 1996, mai vârstnicilor editori Dan Zamfirescu și Marin Diaconu pentru editarea operei integrale a lui Nae Ionescu. Primele ediții ale Dorei Mezdrea au apărut la Editura Anastasia, unde au fost tipărite cursurile: *Problema mântuirii în „Faust” al lui Goethe* și *Teoria cunoașterii*, de 167 p., respectiv 324 p. În același an, la editura condusă de Sorin Dumitrescu, va continua cu tipărirea ediției *Posibilitățile filosofiei creștine* a lui Mircea Vulcănescu. Anul următor, Dora Mezdrea încheie colaborarea cu Editura Anastasia și tipărește, în două volume, de 423 p. și 231 p., *Correspondența de dragoste* a lui Nae Ionescu. Se va alătura, apoi, lui Marin Diaconu în trivaliul editării lui Nae Ionescu, tipărind, în colaborare, la Editura Eminescu, în 1997, cursurile: *Curs de istorie a logicii*, 245 p., *Curs de logică matematică*, 265 p. și *Curs de logică generală*, 230 p.

Eforturile editării operei lui Nae Ionescu se vor concentra pe un singur fir din 1999, când, alături de Marin Diaconu, deschide seria de *Opere* ale lui Nae Ionescu, cu vol. VI: *Publicistică, 1. 1919–1923*, tipărit la Editura Crater. Începând cu această apariție editorială, aproape în fiecare an se va tipări câte un volum de *Opere* ale lui Nae Ionescu, până în 2021, la încheierea seriei. După 22 de ani de strădanie, această serie de *Opere* a fost încheiată cu volumele XVI și XVII, de corespondență, în 2021. Tot restul seriei, totodată, a fost reluat în 2017, într-o ediție a II-a,

„*Revista română de sociologie*”, serie nouă, anul XXXVI, nr. 1–2, p. 109–111, București, 2025

Creative Commons License
Attribution-NoDerivs CC BY-ND

revizuită, iar la ora actuală, toate volumele de *Opere* ale lui Nae Ionescu se pot găsi pe rafturile Editurii Muzeului Literaturii Române.

Travaliul Dorei Mezdrea în „chestiunea Nae” nu se va opri la editarea *Opereilor* sale. Punând în joc cunoștințe vaste și peste un deceniu de cercetare naeionesciană, între 2001 și 2005 publică, în patru volume masive, de peste 600 de pagini fiecare, lucrarea *Nae Ionescu. Biografia* (Vol. I: [București]: Editura Universal Dalsi, 2001, 470 pag.; Vol. II: [București]: Editura Acvila, 2002, 617 p.; Vol. III: Editura Istros, 2003, 565 pag; Vol. IV. *ibidem*, 2005, 652 pag.) Un deceniu mai târziu, după avansarea semnificativă a editării *Opereilor* lui Nae Ionescu, va reveni asupra acestei cărți de autor și va tipări o ediție a II-a, revizuită și adăugită, în două volume, în 2015, la Editura Muzeul Literaturii Române. După tipărirea *Biografiei...* în patru volume, în 2007 publică și o *Biobibliografie Nae Ionescu*, la Brăila, la Editura Istros. În timpul documentării pentru aceste volume, Dora Mezdrea a întocmit, prin cercetare și achiziții proprii, *Fondul documentar „Nae Ionescu”*, aflat la Serviciul Manuscrise, Carte Rară al Bibliotecii Academiei Române.

Pasiunea Dorei Mezdrea pentru Nae Ionescu nu se va opri exclusiv la opera sa, ci și a discipolilor săi. Printre aceștia, cele mai însemnate contribuții le-a avut în editarea operei lui Vasile Băncilă și Dumitru Cristian Amzăr.

În cazul celui dintâi, a donat întreaga sa arhivă Muzeului Național al Literaturii Române și a întocmit, în 2007, un *Catalog științific Vasile Băncilă* (pentru uz intern). Concomitent cu editarea *Opereilor* lui Nae Ionescu, deschide, în 2003, ediția de *Opere* ale lui Vasile Băncilă, cu vol. I: *Scrieri inedite din tinerețe (1920–1923)*, la Editura Istros, din Brăila. Această ediție de *Opere* va fi chiar mai lungă decât a lui Nae Ionescu, editoarea încheind-o, în 2022, cu volumul XVIII, cu mențiunea că, din nefericire, nu a fost finalizată, Băncilă având încă suficiente texte inedite ce nu au fost cuprinse în ediția de *Opere*. Dintre acestea, cu câteva zile înainte de trecerea editoarei la cele veșnice, a fost tipărit, sub îngrijirea sa, *Jurnalul* lui Vasile Băncilă dintre 1937 și 1941, la Editura Muzeul Literaturii Române. Editoarea semnalează în *Nota asupra ediției* și jurnalul dintre 1954–1961 al lui Vasile Băncilă, intitulat *Carnețele cu dinamită*, precum și notații din 1967 și un scurt jurnal intitulat *Sub ocupație comunistă*, din 1972–1973, care-și așteaptă încă editorul. Dintre toate contribuțiile lui Vasile Băncilă, cea mai interesantă din punct de vedere filosofic este încercarea sa de a crea un sistem de filosofie (intitulat chiar astfel), care-și așteaptă încă exegetul și care ar trebui măcar amintit în lucrările ce tratează istoria filosofiei românești.

Pentru al doilea discipol al lui Nae Ionescu pe care l-am amintit, Dumitru Cristian Amzăr, Dora Mezdrea a fost cea care a recuperat arhiva sa de la Wiesbaden, unde a trăit scriitorul. Prin mijlocirea unuia din fiii săi, Dinu Amzăr, a adus întreaga arhivă în țară și o bună parte a acesteia a fost donată Arhivelor Naționale, pentru alcătuirea unui fond care să-i poarte numele. A cercetat această arhivă și a grupat pe discipline scrierile acestuia, din care a editat, în paralel cu edițiile de *Opere* ale lui Nae Ionescu și Vasile Băncilă, 15 volume de autor,

publicate între 2005–2025. Ultima dintre aceste ediții este *Corespondența exilului*, în trei volume, ordonată alfabetic, de peste 400 de pagini fiecare, tipărită la Editura Muzeul Literaturii Române. Ca o cupolă ce acoperă anii săi de cercetare a arhivei lui D. C. Amzăr, în luna februarie a.c. a tipărit, la Editura Eikon, cartea *D.C. Amzăr: Monografie*, de 600 p. În anii din urmă, la Editura Muzeul Literaturii Române, a mai editat următoarele lucrări ale lui D.C. Amzăr: *Filosofia românească nemarxistă* (2020, 416 p.), *Teologia* (2023, 344 p.), *Filosofia politică și geopolitică* (2023, 343 p.) etc.

Toate lucrările editate de Dora Mezdrea, fie că sunt publicate independent ori în ediții de *Opere*, sunt însoțite de studii introductive, note și comentarii critice, precum și indici.

Pe lângă editarea operelor lui Nae Ionescu, Vasile Băncilă și Dumitru Cristian Amzăr, Dora Mezdrea a mai editat, în 2023, jurnalul dintre 1932–1943 al gen. Dr. Vasile Panaitescu, cumnatul lui Nae Ionescu, la Editura Muzeul Literaturii Române, precum și, separat, corespondența lui Vasile Băncilă cu Lucian Blaga, în 2001, la Editura Istros.

În fine, un ultim aspect al cercetărilor Dorei Mezdrea este legat de Arhiva C.N.S.A.S., unde a fost cercetător acreditat. La fel ca întotdeauna, subiectul principal al cercetărilor sale a fost, și de această dată, Nae Ionescu, cu dosarul căruia a deschis, în 2008, colecția „Nae Ionescu și discipolii săi în arhiva Securității”, la Editura Mica Valahie, din București. Între 2008–2022 au mai apărut și alte volume, în această serie, cu selecții din documente ce priveau pe: Mircea Eliade (Editura Mica Valahie, 2008, 314 p.), Octav Onicescu (Editura Muzeul Literaturii Române, 2009, 360 p.), Constantin Noica (3 volume, între 2009–2010, publicate la Editura Humanitas și Editura Muzeul Literaturii Române, 507 p. + 364 p. + 439 p.), Mircea Vulcănescu (Editura Eikon, 2013, 795 p.), Petru Manoliu (Editura Muzeul Literaturii Române, 2015, 533 p.), Paul Sterian (Editura Muzeul Literaturii Române, 2016, 332 p.) și Axente Sever Popovici (Editura Muzeul Literaturii Române, 2022, 376 p.).

Cercetător neobosit, Dora Mezdrea avea în plan și editarea jurnalului lui Constantin Floru, precum și completarea seriei de volume *Constantin Noica în arhiva Securității*, din care a apucat să publice numai 2 000 de pagini din cele 10 000 pe care le-a xeroxat.

Odată cu săvârșirea din viață a Dorei Mezdrea, cultura română trebuie să-și ia rămas bun de la ultimul editor al lui Nae Ionescu ce mai era printre noi. Fie ca memoria ei să fie eternă, dimpreună cu cărțile sale, iar moștenirea sa culturală valorificată așa cum merită.

Dumnezeu s-o ierte!

Vlad BILEVSKY

